

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Asiantuntijalausunto HE 113/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi raideliikennelain ja liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Lausunto:

Raideliikennelaki 18 §. Turvallisuustodistus lisättävä uusi 2 momentti

Muutoksessa kalustoyksikön liikuttaminen mahdollistetaan ilman turvallisuustodistusta toimivalle yritykselle. Yritykset, jotka tekevät siirtelytehtävää, eivät yksinomaan siirtele vaunuja, vaan usein painopiste on muussa liiketoiminnassa.

Samalla alueen toimintaa laajennetaan valtion rataverkolle, jolloin riskit kasvavat aikaisemmasta.

Kalustoyksikön siirtäminen ilman turvallisuustodistusta mahdollistuu, kun rataverkko suljetaan tilapäisesti tai kokonaan. Menettelyinä mainitaan selkeästi rajaavat turvavaihe, raiteensulkuportti ja opastin. Riski kasvaa huomattavasti, jos mahdollistetaan ohjeistetut toiminnalliset menettelyt.

Edelleen riskit onnettomuuksiin kasvavat, jos suljettu alue kattaa useamman rataverkon alueita osin tai kokonaan.

Perusteluissa rataverkon haltijoilta edellytetään yhdessä sopimista rataverkon osan sulkemisesta ja sitä koskevista menettelyistä. Tällöin rataverkon haltijoiden turvallisuusosaamisen ja turvallisuuden hallintajärjestelmien (30§) kuvaukset kalustoyksikön liikuttamisesta ja liikennöinnistä korostuvat turvallisuuden takeena. Kuitenkin näiden turvallisuuden hallintajärjestelmien sisältöjä ei varmisteta ennakkoon, koska voidaan toimia pelkällä ilmoittautumismenettelyllä.

Yrityksen toimiessa ilmoitusmenettelyllä, ei tässä yhteydessä aseteta velvoitteita, vaan vastuu turvallisuudesta on yksityisraiteen haltijalla 31§ nojalla. Liikkuminen ja toiminta on kuitenkin luonteeltaan vaihtotyötä, ainoastaan toimijoiden ja rataverkonhaltijoilta ei vaadita turvallisuustodistusta ja toimitaan suljetulla alueella.

Esitämme, että ilmoitusmenettelyn lisäksi rataverkonhaltijoilta ja kaluston siirtoa harjoittavilta yrityksiltä vaaditaan useammalla rataverkolla tapahtuvaan toimintaan yhtenäinen ohjeistus, koulutus ja osaamisen kriteerit ja osaamisen varmistamisen menettelyt.

Liikenteen palveluista 69§ Rautatieliikenteen kuljettajalta edellytettävä lupa lisättävä uusi 2 momentti.

Tämän esityksen mukaisesti jatkossa vaihtotyönä liikennöitäessä liikennepaikan sisällä, yksityisraiteella tai yksityisraiteen ja liikennepaikan välillä, kuljettajalta ei vaadita lupaa. Muutoksen myötä rautatieliikenteen harjoittajalta poistuu kuljettajien koulutuksesta EU-vaatimukset. EU-vaatimuksissa lupa- koulutukseen kytkeytyy myös lisätodistuskoulutukset, joissa varmistetaan riittävä osaaminen ajettavasta rataverkosta ja kalustosta.

Tämän muutoksen yhteydessä ei esitetä mitään vaadetta kuljettajakoulutuksen yhtenäisestä sisällöstä ja osaamisen varmistamisesta.

Turvalliseen vaihtotyöhön liittyy aina samoja elementtejä, mitä on kuljettajadirektiivissä.

Liikennepalvelulakiin esitetyn 69§ 2 momentin lisäys mahdollistaa kuljettajille vaihtotyön monitoimijaympäristössä useamman yksikön liikkumisen yhtäaikaan samassa ympäristössä junaliikenteen kanssa.

Tämä muutos on turvallisuuskriittinen, ellei toimijoille ole asetettu kuljettajakoulutuksen sisällölle ja osaamiselle minimivaatimuksia.

Esitämme seuraavaa:

Vaihtotyöhön ilman lupaa tapahtuvalle liikennöinnille annetaan minimikoulutusvaatimukset ja menettelyt osaamisen varmistamiseksi.

Vaihtotyöhön on laadittava kaikille alueellisesti samoilla rataverkoilla vaihtotyöhön osallistuville yhtenäiset toiminta- ja viestintäohjeet.

Mika Palosara
toimitusjohtaja
Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy, (KRAO)